

**Advies ondersteuning
en financiële tegemoetkoming
slachtoffers nieuwjaarsbrand Volendam**

Beknopte versie

Eindrapport Commissie financiële afwikkeling nieuwjaarsbrand Volendam

Juni 2002

Inhoudsopgave

Voorwoord

Samenvatting

Toelichting
Adviezen en aanbevelingen op een rij

1	De commissie	
1.1	Opdracht	7
1.2	Samenstelling	7
2	Motivering	
2.1	Maatschappelijke solidariteit: uitgangspunten	8
2.2	Maatschappelijke solidariteit bij rampen	8
2.3	Maatschappelijke solidariteit in Volendam	8
2.4	Verschil met Enschede	9
3	Inventarisatie	
3.1	Uitgebreide inventarisatie van problemen en oplossingen	10
3.2	Doelgroepen	10
3.3	Conclusies inventarisatie	11
4	Toelichting op de adviezen van de commissie	
4.1	Grootste zorg	12
4.2	Drie voorstellen voor (financiële) ondersteuning	12
4.3	Financiering	13
5	Centrum voor reïntegratie en nazorg	
5.1	Doel van het centrum voor reïntegratie en nazorg	14
5.2	Behoeften van de doelgroepen	14
5.3	Funcities en werkwijze van het centrum voor reïntegratie en nazorg	15
5.4	Profiel	16
5.5	Evaluatie	16
6	Regeling Tegemoetkoming in schade in verband met functionele invaliditeit	
6.1	Doel van de regeling	17
6.2	De grondslag van de tegemoetkoming	17
6.3	Aanbevelingen voor de uitvoering	18
7	Regeling Tegemoetkoming in kosten	
7.1	Doel van de regeling	19
7.2	Samenvatting van de regeling	19
7.3	Aanbevelingen voor de uitvoering	21
8	Werkwijze van de commissie	
8.1	Werken in stilte	22
8.2	Overleg met de belangenvereniging	22
8.3	De uitvoering van de voorstellen: overdracht	22

Voorwoord

Een zelfstandige toekomst

Anderhalf jaar na de nieuwjaarsbrand van 2001 in Volendam zijn de gevolgen ervan nog dagelijks van invloed op het leven van de getroffenen en hun omgeving. Deze gevolgen beïnvloeden een leven lang het bestaan van een groot aantal slachtoffers. De slachtoffers hebben ernstig lichamelijk en psychisch letsel opgelopen. Zij lopen tegen allerlei praktische en sociale problemen aan. De toekomst van veel jongeren is van de ene op de andere dag totaal anders geworden dan zij mochten verwachten. Toch willen ook deze jongeren in staat zijn zelf vorm te geven aan hun toekomst. Ook zij willen zicht hebben op een zelfstandige maatschappelijke en economische positie in onze samenleving.

Voor ons als leden van de Commissie financiële afwikkeling nieuwjaarsbrand Volendam was de belangrijkste vraag hoe wij de jongeren hierbij zouden kunnen helpen. De jongeren en hun naasten verdienen extra ondersteuning in hun streven naar een zelfstandige toekomst. Dat is de reden dat wij ons niet beperkt hebben tot adviezen over financiële ondersteuning. Wij adviseren ook om de jongeren gedurende langere tijd vanuit een centrum voor reïntegratie en nazorg, dichtbij huis en concreet, hun weg te helpen vinden.

Maatschappelijke solidariteit

Volendam is ernstig getroffen door de massaliteit van de ramp. De ramp riep onmiddellijk spontane uitingen op van maatschappelijke solidariteit, niet alleen vanuit de Volendamse samenleving maar vanuit de hele Nederlandse samenleving.

Gemeente, rijksoverheid en de Stichting Slachtoffers Nieuwjaarsbrand Volendam (de SSNV) hebben vanaf het begin samengewerkt in de eerste opvang van slachtoffers.

De SSNV geeft, in samenwerking met de Belangenvereniging Slachtoffers Nieuwjaarsbrand Volendam (BSNV), vorm aan het particuliere deel van de maatschappelijke solidariteit.

Niet alleen de SSNV maar ook de overheid wil naast de eerste opvang een aanvullende rol spelen in de uitingen van maatschappelijke solidariteit. Aan de Commissie financiële afwikkeling nieuwjaarsbrand Volendam heeft de overheid gevraagd om voorstellen te doen voor de invulling van deze rol.

Omdat het om maatschappelijke solidariteit gaat, adviseert de commissie over financiële tegemoetkomingen en niet over schadeloosstelling. De commissie adviseert daarnaast de overheid om als onderdeel van haar zorgtaak ook praktische ondersteuning te geven.

De commissie heeft haar voorstellen in goed overleg met de SSNV opgesteld. De SSNV was als adviserend lid in de commissie vertegenwoordigd. De SSNV vertegenwoordigt het particuliere deel van de maatschappelijke solidariteit. Ook met de BSNV heeft de commissie overleg gevoerd. Wij danken beide hiervoor. Dat neemt niet weg dat de commissie, de SSNV en de BSNV ieder een eigen verantwoordelijkheid hadden, en nog hebben. Wij dragen als commissie als enige de verantwoordelijkheid voor de adviezen zoals wij deze hebben opgenomen in dit rapport.

Ook in de uitvoering van de voorstellen van de commissie zullen de overheid en de SSNV nauw samenwerken, met inachtneming van de eigen verantwoordelijkheid. De commissie doet in dit rapport aanbevelingen voor de uitvoering.

J. van Lidth de Jeude,

voorzitter Commissie financiële afwikkeling nieuwjaarsbrand Volendam

Samenvatting

Toelichting

De staatssecretaris voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft de Commissie financiële afwikkeling II vuurwerkramp Enschede gevraagd haar werk uit te breiden naar Volendam. Hij deed dit naar aanleiding van een motie in de Tweede Kamer. De opdracht was voorstellen te doen voor tegemoetkomingen in de materiële, financiële gevolgen van lichamelijk en psychisch letsel dat de slachtoffers in Volendam hebben opgelopen.

De voorstellen die de Commissie financiële afwikkeling nieuwjaarsbrand Volendam in dit rapport doet, gaan over de invulling van de rol van de overheid in de maatschappelijke solidariteit met Volendam. Particulier initiatief en overheid werken samen in het uiting geven aan de maatschappelijke solidariteit. In Volendam is het particulier initiatief gebundeld in de Stichting Slachtoffers Nieuwjaarsbrand Volendam (SSNV).

Omdat het om maatschappelijke solidariteit gaat, zijn de voorstellen gericht op tegemoetkomingen en niet op schadeloosstelling.

De voorstellen zijn in overleg met de SSNV, adviserend lid van de commissie, tot stand gekomen. Ook is overleg gevoerd met de Belangenvereniging Slachtoffers Nieuwjaarsbrand Volendam. De commissie is overigens als enige verantwoordelijk voor de adviezen in dit rapport.

De commissie heeft een uitgebreide inventarisatie gehouden om zicht te krijgen op de veelheid van problemen en op bestaande regelingen die een bijdrage aan de oplossing van problemen kunnen leveren.

De situatie in Volendam is wezenlijk anders dan die in Enschede. In Volendam gaat het om een grote groep slachtoffers van jonge leeftijd waarvan een groot deel uitzonderlijk ernstige brandwonden heeft opgelopen. Zij ondervinden hun leven lang ernstige lichamelijke, psychische, maatschappelijke en financiële problemen. De gehele Volendamse gemeenschap, en met name de slachtoffers en hun naasten, maakt zich veel zorgen in hoeverre de slachtoffers in staat zullen zijn een zelfstandige maatschappelijke en economische positie op te bouwen. De commissie deelt deze zorgen. Om die reden doet de commissie drie voorstellen.

De commissie stelt niet alleen financiële ondersteuning van slachtoffers en hun naaste familieleden voor, maar ook ondersteuning door middel van de diensten van een centrum voor reïntegratie en nazorg. Van deze diensten moeten in de ogen van de commissie ook andere groepen in de omgeving van de jongeren gebruik kunnen maken, als zij problemen als gevolg van de ramp ondervinden. De drie voorstellen van de commissie zijn:

1. Ondersteuning door een centrum voor reïntegratie en nazorg

Dit centrum moet de jongeren begeleiding op maat geven om ondanks alle problemen toch hun eigen maatschappelijke en economische toekomst vorm te geven. Het centrum begeleidt bij (her)intreding op de arbeidsmarkt en (bij)scholing. Bovendien vervult het een belangrijke (coördinerende) rol in de nazorg. Niet alleen slachtoffers maar ook de andere groepen kunnen hier terecht.

2. Eenmalige tegemoetkoming in schade in verband met functionele invaliditeit

De commissie stelt voor de slachtoffers met blijvend lichamelijk en psychisch letsel een uitkering ineens te verstrekken die afhankelijk is van de mate van functionele invaliditeit. Deze uitkering moet voor de grote groep jongeren de materiële gevolgen van blijvende invaliditeit verzachten, en de slachtoffers stimuleren om de draad van het leven weer op te pakken en hun toekomst zelf vorm te geven. De uitkering geeft de slachtoffers een financiële basis van waaruit zij beter in staat zijn een zelfstandige maatschappelijke en economische positie op te bouwen en financiële onzekerheden het hoofd te bieden.

3. Tegemoetkoming in kosten als gevolg van door de ramp opgelopen letsel

Om de effecten van een opeenstapeling van problemen te verzachten, stelt de commissie voor om slachtoffers en hun naasten (ook naasten van overleden slachtoffers) financieel tegemoet te komen in de kosten die zij (hebben) moeten maken als gevolg van door de ramp opgelopen letsel.

De drie voorstellen tezamen vormen een pakket dat tegemoet komt aan de zorg van de commissie over de situatie van de slachtoffers. Het centrum voor reïntegratie en nazorg levert daadwerkelijke steun bij het vormgeven van de eigen maatschappelijke en economische toekomst. De eenmalige tegemoetkoming als gevolg van functionele invaliditeit verschaft een financiële basis van waaruit de slachtoffers beter in staat zijn een zelfstandige maatschappelijke en economische positie op te bouwen en financiële onzekerheden het hoofd te bieden. De tegemoetkoming in kosten moet de effecten van een opeenstapeling van problemen verzachten.

In dit rapport doet de commissie eveneens aanbevelingen over de vormgeving en de uitvoering van haar voorstellen. De commissie regelt niet zelf de uitvoering maar adviseert haar opdrachtgever hierover.

Adviezen en aanbevelingen op een rij

Adviezen

- 1 De commissie adviseert om AIC/Het Anker om te vormen tot een centrum voor reïntegratie en nazorg, en haar daartoe (financieel) te ondersteunen. Alle groepen kunnen bij het centrum voor reïntegratie en nazorg terecht.

De commissie adviseert om in 2006 een evaluatie te houden. Deze evaluatie moet uitwijzen of er een noodzaak is om het centrum voor reïntegratie en nazorg ook na 1 januari 2007 voor te zetten, of dat het eventuele overblijvende taken beter over kan dragen aan andere instellingen.

- 2 De commissie adviseert een regeling Tegemoetkoming in schade in verband met functionele invaliditeit op te stellen. Slachtoffers kunnen op grond van deze regeling een eenmalige tegemoetkoming ontvangen. De hoogte daarvan is een percentage van een maximaal uit te keren bedrag, dat het basisbedrag genoemd wordt. Het percentage dat wordt uitgekeerd, is afhankelijk van de mate van functionele invaliditeit. De commissie adviseert het basisbedrag op €150.000 te stellen.

De commissie adviseert de AMA-richtlijnen als methode te hanteren voor de bepaling van de mate van functionele invaliditeit maar van tevoren afspraken te maken over de indeling van brandwondenletsel. Hierbij moet uitdrukkelijk rekening gehouden worden met de gevolgen van huidletsel en psychisch letsel.

- 3 De commissie adviseert een regeling Tegemoetkoming in kosten op te stellen, op basis van de door de commissie opgestelde ontwerpregeling. Slachtoffers en naasten kunnen op grond van deze regeling een tegemoetkoming ontvangen in de kosten die zij maken in verband met door de ramp opgelopen letsel.

De commissie adviseert om in 2006 de regeling te evalueren. Aan de hand van de resultaten hiervan moet voor 1 januari 2007 besloten worden of de regeling na 1 januari 2007 ongewijzigd of gewijzigd blijft voortbestaan, of wordt opgeheven.

Aanbevelingen voor de vormgeving en uitvoering van de adviezen

- 1 Het centrum voor reïntegratie en nazorg heeft bij voorkeur de stichtingsvorm, en staat onder verantwoordelijkheid van een statutair directeur/directeur bestuurder.
- 2 De uitvoering van beide hiervoor genoemde regelingen geschiedt bij voorkeur door een instelling die onafhankelijk en objectief, snel en flexibel kan opereren, en die zorgvuldig te werk gaat. Deze is bij voorkeur een bestuursorgaan in de zin van de Algemene wet bestuursrecht, zodat het mogelijk is tegen haar besluiten bezwaar aan te tekenen en in beroep te gaan.
- 3 Het verdient ten sterkste aanbeveling om over het beheer van de eenmalige tegemoetkoming voorlichting te geven aan de slachtoffers en hun ouders, zodat het bedrag optimaal ingezet kan worden voor de toekomst van de slachtoffers.

1 De commissie

1.1 Opdracht

Motie Wagenaar

Op 3 oktober 2001 heeft de Tweede Kamer het rapport van de Commissie Alders over de nieuwjaarsbrand in Volendam behandeld. Zij heeft daarbij een aantal moties ingediend waaronder de motie van mevrouw Wagenaar en anderen. De tekst van deze aangenomen motie was als volgt:

“Overwegende dat de slachtoffers van de nieuwjaarsbrand in Volendam van jonge leeftijd zijn; overwegende dat zij vaak nog geen historie hebben kunnen opbouwen met een inkomen uit arbeid; overwegende dat er situaties kunnen ontstaan waarin tegemoetkomingen van een bestaande (minimum)uitkering worden afgetrokken; constaterende dat de Commissie financiële afwikkeling in Enschede voorstellen heeft gedaan voor tegemoetkomingen ten gevolge van letselschade; verzoekt de regering, in samenspraak met betrokkenen in een coördinerende rol te bewerkstelligen dat soortgelijke tegemoetkomingen voor letselschade voor de slachtoffers van de nieuwjaarsbrand in Volendam tot stand worden gebracht en dat deze tegemoetkomingen niet in mindering worden gebracht op bestaande uitkeringen.”

Opdracht aan de commissie

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft naar aanleiding van de motie overleg gepleegd met de Commissie financiële afwikkeling II vuurwerkramp Enschede over de vraag of deze commissie ook over Volendam zou willen adviseren. Dit heeft geleid tot de opdracht om “voorstellen te doen aan de staatssecretaris en het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Edam-Volendam over tegemoetkoming in materiële schade, letselschade daaronder begrepen, die de slachtoffers van de nieuwjaarsbrand hebben geleden.”

1.2 Samenstelling

De Commissie financiële afwikkeling nieuwjaarsbrand Volendam was een gedeeltelijke voortzetting van de Commissie financiële afwikkeling II vuurwerkramp Enschede.

De voorzitter was dezelfde, James van Lidth de Jeude, burgemeester van Deventer.

Ook de vertegenwoordigers van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, en de verzekeringsdeskundige waren al lid van de commissie Enschede.

Nieuwe leden waren vertegenwoordigers van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

De gemeente Edam-Volendam was uiteraard ook lid van de commissie.

Vertegenwoordigers van AIC/Het Anker en de SSNV waren adviserend lid. Later is een vertegenwoordiger van GGD Zaanstreek toegevoegd.

Een projectteam van deskundigen heeft de commissie ondersteund.

2 Motivering

2.1 Maatschappelijke solidariteit: uitgangspunten

De commissie doet in dit rapport voorstellen voor de invulling van de rol van de overheid in de maatschappelijke solidariteit, in het geval van Volendam. Waar dit in de vorm van financiële regelingen is, geldt dat deze gericht zijn op een tegemoetkoming en niet op een schadeloosstelling. De verstrekking van tegemoetkomingen staat los van de discussie wie aansprakelijk is voor de nieuwjaarsbrand.

De commissie richt zich alleen op materiële schade. Daarbij gaat het om de materiële gevolgen van lichamelijk én psychisch letsel. De commissie richt zich niet op immateriële schade (zoals gederfde levensvreugde).

2.2 Maatschappelijke solidariteit bij rampen

Na een dramatische gebeurtenis als de ramp in Volendam ontstaan spontaan allerlei uitingen van maatschappelijke solidariteit. Per ramp zijn deze uitingen zeer verschillend, omdat rampen per definitie ongelijk zijn in oorzaken en gevolgen.

Particulier initiatief en overheid werken samen in het uiting geven aan de maatschappelijke solidariteit. Deze uitingen betreffen noodmaatregelen voor de eerste opvang van de slachtoffers van een ramp. Daarnaast bieden zij, afhankelijk van de situatie, hulp als aanvulling op bestaande algemene verzekeringen en regelingen en voorzieningen van de overheid. Het doel van deze hulp is slachtoffers in staat te stellen de draad van hun leven weer op te pakken en hun toekomst opnieuw vorm te geven.

Voor de overheid geldt dat zij bij het al dan niet geven van overheidssteun de precedentwerking in het oog moet houden. De overheid moet noodzakelijkerwijs met meer rekening houden dan alleen met het belang van de slachtoffers van dat moment. Het particulier initiatief, per definitie de uiting van gebundelde solidariteit in de samenleving, behoeft zich daardoor minder te laten leiden.

2.3 Maatschappelijke solidariteit in Volendam

In Volendam hebben particulier initiatief en overheid vanaf het begin samengewerkt in het uiting geven aan de maatschappelijke solidariteit. Gemeente, rijksoverheid en de SSNV dragen tot nu toe samen zorg voor de eerste opvang van slachtoffers. Daarbij hebben zij de taken verdeeld. De rijksoverheid subsidieert onder andere de psychosociale nazorg en het advies- en informatiecentrum AIC/Het Anker. Dit is direct na de ramp opgericht om de nazorg te coördineren. De gemeente Edam-Volendam heeft onder andere diverse regelingen ingesteld om de eerste nood te lenigen.

De Stichting Slachtoffers Nieuwjaarsbrand Volendam (SSNV) heeft onmiddellijk na de ramp de spontane uitingen van maatschappelijke solidariteit vanuit de samenleving vormgegeven en gekanaliseerd. De uitingen kwamen niet alleen vanuit de Volendamse gemeenschap, maar vanuit geheel Nederland.

De Commissie financiële afwikkeling Volendam doet in dit rapport voorstellen voor ondersteunende maatregelen die de rijksoverheid als haar aandeel in de maatschappelijke solidariteit wil treffen, naast wat zij in de eerste periode heeft gedaan.

De adviezen van de commissie over de door het rijk te nemen maatregelen zijn in overleg met de SSNV, adviserend lid van de commissie, tot stand gekomen. De inhoud van de adviezen is overigens voor rekening van de commissie. Het doel van het overleg was een afstemming tussen de maatregelen uit maatschappelijke solidariteit van het rijk en de uitingen van maatschappelijke solidariteit die via het particulier initiatief, de SSNV, lopen.

Het feit dat de SSNV in de commissievergaderingen zelf gesprekspartner was, zorgde er bovendien voor dat de maatregelen die de commissie voorstelt goed aansluiten op de behoefte in de praktijk. Ook de deelname van de directeur van AIC/Het Anker aan de commissievergaderingen droeg hieraan bij. De banden die de SSNV en AIC/Het Anker hebben met de Volendamse gemeenschap, onder andere met de Belangenvereniging Slachtoffers Nieuwjaarsbrand Volendam, staan hier garant voor.

2.4 Verschil met Enschede

De commissie heeft direct bij de start van haar werkzaamheden geconstateerd dat de situaties in Enschede en Volendam zodanig van elkaar verschillen dat voor Volendam andere regelingen nodig zijn dan voor Enschede.

In Volendam is sprake van een grote groep slachtoffers van jonge leeftijd waarvan een groot deel uitzonderlijk ernstige brandwonden heeft opgelopen. Brandwonden brengen ernstige handicaps met zich mee. De slachtoffers hebben nog een heel leven voor de boeg, maar hun toekomst, en die van hun naaste omgeving, is volledig anders geworden. De slachtoffers ondervinden hun leven lang lichamelijke, psychische en maatschappelijke problemen van hun handicap. De financiële consequenties hiervan werken een leven lang door. De slachtoffers zullen beperkt zijn in het verwerven van een eigen inkomen en komen ook op lange termijn nog voor allerlei kosten te staan.

3 Inventarisatie

3.1 Uitgebreide inventarisatie van problemen en oplossingen

De commissie heeft een uitgebreide inventarisatie gehouden om zicht te krijgen op de verschillende groepen die gevolgen van de ramp ondervinden. Zij heeft de huidige en in de toekomst te verwachten problemen van deze groepen in beeld gebracht. De commissie heeft ook in beeld gebracht welke regelingen een bijdrage kunnen leveren aan de oplossing van problemen.

De commissie heeft zich niet beperkt tot de slachtoffers en hun naaste omgeving, omdat zij zich realiseert dat ook andere groepen (met name psychische) problemen kunnen ondervinden. Ook deze groepen moeten een beroep op nazorg kunnen doen.

Bij haar beeldvorming heeft de commissie ook gebruik gemaakt van een aantal rapporten over de psychosociale nazorg van de slachtoffers van de discotheekbrand in Göteborg.

3.2 Doelgroepen¹

Op basis van de inventarisatie onderscheidt de commissie vier doelgroepen.

1. (Ernstige) slachtoffers

Centraal staan de slachtoffers die de brand direct hebben meegemaakt. Dat zijn ongeveer 350 personen. Veertien jongeren onder hen zijn aan hun verwondingen overleden.

63 Jongeren hebben ernstige brandwonden, verminkingen en littekens, en dragen een zware psychische last. Zij ondervinden nog dagelijks de lichamelijke gevolgen van de brand. De overige 273 hebben in meerdere of mindere mate eveneens lichamelijke verwondingen opgelopen. Ook voor jongeren uit deze groep geldt dat zij nog dagelijks de gevolgen van de brand ondervinden. Voor allen geldt dat zij te maken hebben met (een groot risico op) psychische problemen.

2. Naasten

De directe familie (ouders, broers, zussen) en partners van de slachtoffers hebben te maken met indringende ondersteuning van de slachtoffers en veelvuldige ziekenhuisbezoeken die in sommige gevallen nog lang niet afgelopen zijn. Daarnaast hebben zij grote onzekerheid over de toekomst van hun kind, vriend(in), broer of zus. Deze groep staat niet alleen voor extra kosten maar heeft het ook psychisch zeer zwaar. Dat geldt uiteraard ook voor de naasten van de overleden slachtoffers.

3. Hulpverleners

Bij hulpverleners komen vooral psychische problemen voor die direct gerelateerd zijn aan wat zij hebben meegemaakt. Dat geldt met name voor hulpverleners van het eerste uur: EHBO'ers, politie, ambulancepersoneel, (vrijwillige) brandweerlieden en overige (vrijwillige) hulpverleners die direct na de ramp aanwezig waren.

Daarnaast is een grote groep hulpverleners kort na de ramp actief geworden. Ook zij kunnen te maken krijgen met psychische problemen.

¹ De in deze paragraaf genoemde aantallen zijn verzameld met behulp van het informatiesysteem van AIC/Het Anker. De werkelijke aantallen kunnen hiervan enigszins afwijken.

4. Overige betrokkenen

Ook personen in de nabije omgeving van de slachtoffers hebben het psychisch moeilijk: vrienden, neven en nichten, grootouders en leraren van de slachtoffers, vrijwilligers en medewerkers van AIC/Het Anker. Deze personen geven veel ondersteuning en maken van dichtbij de ontwikkeling van de slachtoffers mee. Dit gaat met veel emotie gepaard.

Doelgroepen		Aantal
Doelgroep 1	(Ernstige) Slachtoffers	336
Doelgroep 2	Naasten	343-1300 ²
Doelgroep 3	Hulpverleners	1780
Doelgroep 4	Overige betrokkenen	320

3.3 Conclusies inventarisatie

Aard problematiek

- Herstel van het (ernstige) lichamelijk en psychisch letsel kost in de meeste gevallen veel tijd.
- De ernstige slachtoffers zijn vrijwel allemaal jonger dan 25 jaar.
- Verreweg de meeste (ernstige) slachtoffers wonen in de gemeente Edam-Volendam.
- Een groot deel van de (ernstige) slachtoffers ging voor de ramp naar school en heeft geen arbeidsverleden. Een deel van de (ernstige) slachtoffers was reeds aan het werk.
- Aanpassing van de leefomgeving lijkt voor de slachtoffers met zwaar letsel gedurende het gehele leven noodzakelijk.
- Naasten, hulpverleners en overige betrokkenen kampen ook met problemen.

Problemen per aandachtsgebied waar geen oplossing voor lijkt te zijn

De confrontatie van problemen en oplossingsmogelijkheden die bestaande wet- en regelgeving biedt, leverde het volgende beeld op van problemen waarvoor geen oplossing voorhanden lijkt te zijn.

Medisch

Alle medische kosten die tot nu toe zijn gedeclareerd, zijn (met vertraging) uitbetaald. Op de lange termijn ontstaan problemen door kosten die niet vallen onder polisvoorwaarden van ziektekostenverzekeringen of ziekenfonds. Dat kan ook voor psychische problemen gelden.

Dagelijks leven

Een aantal problemen resteert waarin bestaande wet- en regelgeving niet voorziet. Denk aan kosten in verband met aanpassing of het verkrijgen van een woning, kosten in verband met warmte-intolerantie, kosten van ergotherapie die uitgaan boven de vergoedingslimiet van behandeldagen en -tijd. In verband met vertraging in studietempo van slachtoffers zullen kosten optreden.

Werk en inkomen

Op dit gebied doet zich een groot aantal problemen voor. Gedeeltelijk worden deze ondervangen door gebruik te maken van bestaande wet- en regelgeving. De resterende problemen hebben te maken met de jonge leeftijd van het merendeel van de slachtoffers. Een arbeidsverleden ontbreekt veelal. Een jongere zonder arbeidsverleden bouwt buiten de AOW geen pensioen op indien er sprake is van ziekte en/of arbeidsongeschiktheid. Ook beschikken jongeren soms over onvoldoende inkomen om aan het sociale leven deel te nemen. Bij ziekte of arbeidsongeschiktheid heeft een jongere jonger dan 18 jaar in het algemeen geen recht op een uitkering.

De arbeidsmarktprospectieven van de slachtoffers zijn aanzienlijk gewijzigd en veel nadeliger geworden.

Ook naasten, hulpverleners en overige betrokkenen kunnen van hun psychisch letsel belemmeringen ondervinden in hun werkzame leven.

² Het aantal naasten dat na een contact geregistreerd staat bij AIC/Het Anker is 343. Het werkelijk aantal kan naar schatting oplopen tot ongeveer 1300.

4 Toelichting op de adviezen van de commissie

4.1 Grootste zorg

De inventarisatie wijst uit dat de gevolgen van de ramp voor een groot aantal getroffen levenslang van invloed blijven. Zij ondervinden niet alleen ernstig lichamelijk en psychisch letsel maar krijgen nu en in de toekomst ook te maken met allerlei praktische en sociale problemen als gevolg van de ramp. Daar bovenop krijgen zij met kosten te maken. De gehele Volendamse gemeenschap, en met name de slachtoffers en hun naasten, maakt zich ernstig zorgen over de vraag in hoeverre de slachtoffers van de ramp in staat zullen zijn een zelfstandige maatschappelijke en economische positie te verwerven. Hun arbeidsvermogen is aangetast. Zij hebben nog geen historie met een inkomen uit arbeid. Zij missen hierdoor een financiële basis om een onafhankelijke economische positie op te bouwen.

Slachtoffers lopen tegen zaken aan als scholing, moeilijkheden bij zelfstandige huisvesting en problemen om zelfstandig inkomen uit arbeid te verwerven.

Daar komt bij dat de slachtoffers te maken hebben met extra kosten als gevolg van het letsel dat zij door de ramp hebben opgelopen.

De commissie deelt deze zorgen. Om die reden gaat zij in haar advisering verder dan haar strikte opdracht luidde. Zij adviseert niet alleen over financiële tegemoetkomingen maar ook over een centrum voor reïntegratie en nazorg.

4.2 Drie voorstellen voor (financiële) ondersteuning

De commissie adviseert om slachtoffers en naaste familieleden financiële ondersteuning te bieden, en hen daarnaast de diensten van een centrum voor reïntegratie en nazorg aan te bieden. Dit centrum moet bovendien niet alleen voor slachtoffers en naaste familieleden openstaan, maar ook voor hulpverleners en overige betrokkenen.

De combinatie van maatregelen die de commissie voorstelt, moet slachtoffers zoveel mogelijk helpen om de draad van het leven weer op te pakken, een eigen bestaan op te bouwen, een eigen inkomen te verwerven en de effecten van een opeenstapeling van problemen te verzachten.

1. Ondersteuning door een centrum voor reïntegratie en nazorg

Dit centrum moet de jongeren begeleiding op maat geven om ondanks alle problemen toch hun eigen toekomst vorm te geven. Bovendien blijkt uit ervaringen met andere rampen dat voor lange tijd nazorg noodzakelijk is.

Niet alleen slachtoffers maar ook de andere doelgroepen kunnen behoefte hebben aan psychosociale nazorg. Voor hen allen geldt dat zij dicht bij huis gemakkelijk moeten kunnen binnenlopen bij het centrum voor reïntegratie en nazorg. Het centrum voor reïntegratie en nazorg wijst hen de weg, helpt hen en begeleidt hen tijdens de gehele periode van (her)intreding op de arbeidsmarkt en psychosociale nazorg.

2. Eenmalige tegemoetkoming in schade in verband met functionele invaliditeit

De commissie heeft de conclusie getrokken dat het goed is de slachtoffers een eenmalige tegemoetkoming te verschaffen. Dit is in overeenstemming met de handelwijze in Enschede, zoals ook in de motie Wagenaar verzocht. De systematiek is in overeenstemming met Enschede, de uitwerking is toegespitst op de specifieke situatie in Volendam. De commissie denkt aan een uitkering ineens voor slachtoffers met blijvend lichamelijk en psychisch letsel. Deze uitkering moet voor de grote groep jongeren de materiële gevolgen van blijvende invaliditeit verzachten, en hij moet de slachtoffers stimuleren om de draad van het leven weer op te pakken en hun toekomst zelf vorm te geven. De uitkering geeft de slachtoffers een financiële basis van waaruit zij beter in staat zijn een zelfstandige maatschappelijke en economische positie op te bouwen en financiële onzekerheden het hoofd te bieden.

3. Tegemoetkoming in kosten als gevolg van door de ramp opgelopen letsel

Naast de ernstige lichamelijke consequenties van de brandwonden, de zware psychische last en de vele vragen over de toekomst komen slachtoffers en naasten ook nog eens voor extra kosten te staan. Om de gevolgen van een opeenstapeling van problemen te verzachten, stelt de commissie voor om slachtoffers

en naasten financieel tegemoet te komen in de kosten die zij maken als gevolg van het opgelopen letsel. Het gaat om kosten die niet op andere wijze worden vergoed, en het gaat uitdrukkelijk om een tegemoetkoming vanuit maatschappelijke solidariteit en niet om een vergoeding van alle kosten.

4.3 Financiering

De voorstellen die de commissie doet, betreffen de bijdrage van de overheid in de uiting van maatschappelijke solidariteit. Overheid en particulier initiatief, in Volendam gebundeld in de SSNV, werken samen in de uitingen van maatschappelijke solidariteit. Als de staatssecretaris de voorstellen van de commissie overneemt, is het de rijksoverheid die de in dit rapport opgenomen maatregelen financiert.

In aanvulling daarop financiert de SSNV ondersteunende maatregelen. Haar besluiten hierover stemt zij af op hetgeen de overheid aan maatregelen biedt.

5 Centrum voor reïntegratie en nazorg

5.1 Doel van het centrum voor reïntegratie en nazorg

De commissie is nagegaan wat naar verwachting de behoeften zullen zijn van de verschillende doelgroepen in de loop van de tijd. Daarbij heeft zij gebruik gemaakt van de ervaringen met eerdere rampen als de Bijlmerramp, de vuurwerkramp in Enschede en de vergelijkbare brand in Göteborg (Zweden). Deze ervaringen wijzen uit dat voor lange tijd nazorg noodzakelijk is. Deze moet goed georganiseerd zijn en makkelijk toegankelijk voor iedereen die daar behoefte aan heeft. Alle doelgroepen moeten in de visie van de commissie daarvoor dicht bij huis een beroep op ondersteuning kunnen doen.

Een centrum voor reïntegratie en nazorg biedt de slachtoffers en overige doelgroepen:

- ondersteuning in het zoeken van mogelijkheden op maat voor (bij)scholing en (her)intreding op de arbeidsmarkt,
- begeleiding in het zoeken van de juiste lichamelijke en psychosociale nazorg,
- verlaging van de drempels van instellingen en coördinatie van hun aanbod,
- hulp bij het vinden van oplossingen via regelingen,
- praktische en emotionele ondersteuning dicht bij huis,
- een ontmoetingsplaats.

Nederland kent veel voorzieningen en regelingen maar die zijn niet altijd bekend bij degenen die er behoefte aan hebben. Bovendien is het aanbod soms onoverzichtelijk.

Het centrum voor reïntegratie en nazorg maakt dit aanbod met behulp van een databank overzichtelijk en adviseert instellingen over de samenhang ervan.

Het centrum voor reïntegratie en nazorg moet voor de slachtoffers en andere getroffen een loket zijn waar zij met alle vragen terecht kunnen. Zij krijgen een vaste begeleider toegewezen. Deze geeft hen inzicht in de mogelijkheden van voorzieningen en regelingen, helpt hen om bij de juiste instanties terecht te komen en bewaakt de voortgang en de kwaliteit van de hulpverlening.

5.2 Behoeften van de doelgroepen

Samengevat hebben slachtoffers en anderen de volgende behoeften, waarin het centrum voor reïntegratie en nazorg een ondersteunende rol kan spelen.

Lichamelijke nazorg

Brandwondenpatiënten zullen voor lange tijd aangewezen zijn op lichamelijke nazorg en revalidatie.

Psychosociale nazorg

Posttraumatische stressstoornissen en lichamelijk onverklaarde klachten zijn een normale reactie op abnormale en schokkende gebeurtenissen. Niet iedereen onderkent de verschijnselen. De doorwerking kan jaren duren. Een laagdrempelige toegang tot de psychosociale nazorg is van groot belang om tot vroegtijdige signalering van symptomen en daarbij behorende behandeling te komen.

Voorzieningen en regelingen voor het dagelijks leven

Er zijn verschillende voorzieningen in de samenleving voorhanden waar slachtoffers gebruik van kunnen maken. Op dit moment bestaat er bij de slachtoffers onder meer behoefte aan aanpassing van de woning of het vinden van een geschikte woning. Voorzieningen die verschijnselen als bijvoorbeeld warmte-intolerantie tegengaan (airconditioning, speciale kleding) zijn noodzakelijk. Bij warmte-intolerantie heeft iemand veel last van kou of hitte. Ook bestaat er behoefte aan aangepaste vakantiemogelijkheden en is hulp nodig bij praktische zaken van alledag. Slachtoffers kunnen hulp gebruiken bij het zoeken en aanvragen van de noodzakelijke ondersteuning en voorzieningen op deze terreinen.

(Bij)scholing en (her)intreding op de arbeidsmarkt

Slachtoffers lopen achterstand op in scholing of kunnen het gangbare schooltempo niet volgen door de gevolgen van de ramp. Bij broers en zussen doen zich ook leerproblemen voor of kunnen deze verwacht worden. Dit vraagt om speciale aandacht en afspraken met betrokken instanties om de jongeren zoveel te stimuleren toch een opleiding af te ronden.

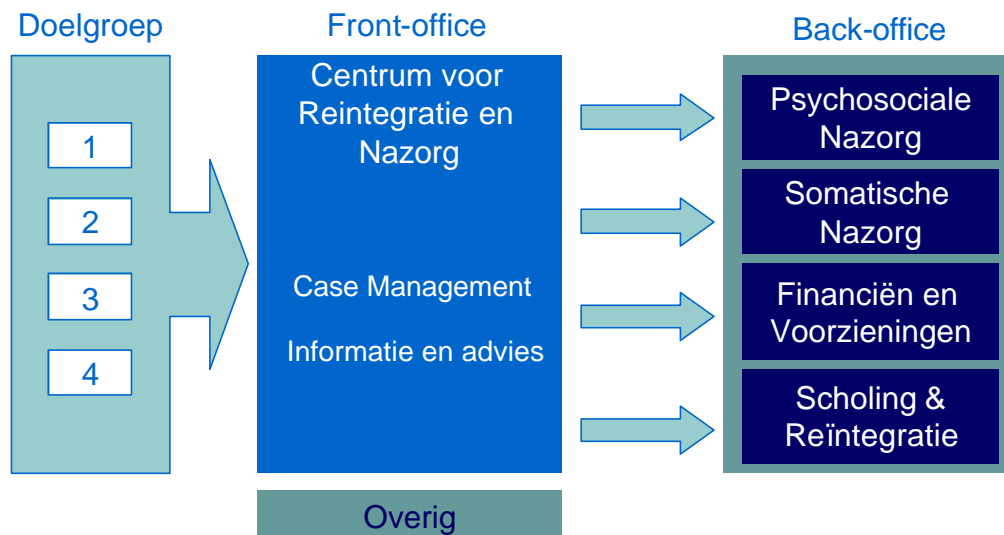
Slachtoffers lopen de kans dat zij nu of later hun beroep niet meer kunnen uitoefenen. Omscholing en begeleiding bij (her)intreding op de arbeidsmarkt is nodig. Ook zullen specifieke voorzieningen voor arbeid beschikbaar moeten zijn voor de slachtoffers om hen in staat te stellen een zelfstandige economische positie op te bouwen.

5.3 Functies en werkwijze van het centrum voor reïntegratie en nazorg

De commissie hanteert een aantal uitgangspunten voor de werkwijze van het centrum voor reïntegratie en nazorg.

Eén loket, één aanspreekpunt

Het centrum voor reïntegratie en nazorg treedt op als één loket voor de doelgroepen. Slachtoffers en leden van andere doelgroepen krijgen te maken met één vaste begeleider (case manager) voor alle terreinen waarop het centrum voor reïntegratie en nazorg bemiddelt. Achter hen staan specialisten klaar. Dit zijn specialisten binnen het centrum zelf en gespecialiseerde instellingen die deel uitmaken van het netwerk van instellingen met wie het centrum voor reïntegratie en nazorg contact heeft.

Regie voeren maar geen taken overnemen

Het centrum voor reïntegratie en nazorg neemt geen werk van andere instellingen over. Er is een groot aantal bestaande instellingen dat in de behoeften van de doelgroepen kan voorzien. Het centrum voor reïntegratie en nazorg is er voor bedoeld om deze instellingen te adviseren en te informeren, en de zorg die zij aanbieden samenhangend te laten zijn en af te stemmen op de behoeften van de getroffen. Bij deze regierol hoort ook de bewaking door de vaste begeleider van de voortgang en de kwaliteit van de hulpverlening.

Het centrum voor reïntegratie en nazorg ondersteunt bijvoorbeeld bij (her)intreding op de arbeidsmarkt en (bij)scholing op maat. Het maakt gebruik van de activiteiten van het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen en het Centrum voor Werk en Inkomen en vult aan met speciaal voor de doelgroep bedoelde bijzondere activiteiten. Hiervoor onderhoudt het contact met verschillende werkgevers. Op dit moment spelen de Industriële Bedrijvengroep Edam-Volendam en Uitzendbureau Volendam hier al een rol in.

Op het gebied van het dagelijks leven kan het centrum voor reïntegratie en nazorg getroffen ondersteunen in het gebruik maken van bestaande financiële regelingen.

Uitvoering en ontmoeting

Op enkele onderdelen zal het centrum voor reïntegratie en nazorg zelf voor uitvoering zorgen. Dat geldt voor praktische ondersteuning en een deel van de nazorg, bijvoorbeeld met behulp van het bestaande Supportproject. Tot slot is het centrum voor reïntegratie en nazorg ook een ontmoetingspunt voor alle doelgroepen. Het centrum voor reïntegratie en nazorg organiseert bijvoorbeeld voorlichtingsbijeenkomsten, herdenkingen en sociale bijeenkomsten. Getroffenen kunnen elkaar in een ontmoetingsruimte dagelijks treffen.

5.4 Profiel

Het is niet de taak van de commissie om de totstandkoming van het centrum voor reïntegratie en nazorg te regelen. De commissie geeft alleen adviezen over het gewenste profiel en de voorwaarden waaraan de uitvoering in haar ogen moet voldoen.

Profiel

De doelgroepen moeten gemakkelijk de weg kunnen vinden naar het centrum en moeten weten waar het centrum voor staat. De getroffen en moeten hun vaste begeleider als een vertrouwenspersoon ervaren. De medewerkers van het centrum moeten zich inleven in de positie van de getroffen en. Het centrum voor reïntegratie en nazorg zal snel moeten kunnen inspelen op de vragen van de doelgroepen en veranderingen daarin.

Overgang van AIC/Het Anker naar een centrum voor reïntegratie en nazorg

Direct na de ramp is al onderkend dat ondersteuning van de slachtoffers en andere doelgroepen zeer belangrijk is. Om die reden is op 3 januari 2001 AIC/Het Anker opgericht. De commissie heeft geconstateerd dat AIC/Het Anker de functies van het centrum voor reïntegratie en nazorg al voor een deel in zich heeft. AIC/Het Anker heeft bijvoorbeeld een convenant voorbereid met zeven organisaties die hun psychosociale zorgaanbod bundelen. AIC/Het Anker coördineert nazorg door vrijwilligers vanuit een Supportersproject. AIC/Het Anker heeft een voorzittersrol in het Netwerk Volendam. Hierin zoeken instellingen voor reïntegratie en arbeid gezamenlijk naar oplossingen.

De commissie adviseert om AIC/Het Anker uit te laten groeien naar een centrum voor reïntegratie en nazorg. Dat vraagt veel van AIC/Het Anker. Om die rol waar te kunnen maken, verdient zij de nodige materiële ondersteuning en moet medewerking van andere instanties gegarandeerd zijn.

Juridische en bestuursstructuur

De commissie adviseert om het centrum voor reïntegratie en nazorg, net als AIC/het Anker, een stichting te laten zijn onder verantwoordelijkheid van een directeur (preciezer: statutair directeur/directeur bestuurder). De directeur legt verantwoording af aan een Raad van Toezicht.

5.5 Evaluatie

De commissie adviseert om in 2006 een evaluatie te houden. Deze evaluatie moet uitwijzen of er een noodzaak is om het centrum voor reïntegratie en nazorg ook na 1 januari 2007 voor te zetten, of dat het eventuele overblijvende taken beter over kan dragen aan andere instellingen. Hierbij moeten opnieuw de behoeften van de doelgroepen in beeld komen.

De commissie verwacht overigens dat het centrum voor reïntegratie en nazorg minimaal vier of vijf jaren voldoende bestaansrecht heeft. Deze verwachting is gebaseerd op de inschatting van de behoeften van doelgroepen in de komende jaren.

6 Regeling Tegemoetkoming in schade in verband met functionele invaliditeit

6.1 Doel van de regeling

De commissie stelt voor een regeling te maken op grond waarvan slachtoffers met blijvend lichamelijk en/of psychisch letsel een uitkering ineens kunnen krijgen. Deze uitkering moet de materiële gevolgen van blijvende invaliditeit verzachten, en de slachtoffers stimuleren om de draad van het leven weer op te pakken en hun toekomst zelf vorm te geven. Hij geeft de slachtoffers een financiële basis van waaruit zij beter in staat zijn een zelfstandige maatschappelijke en economische positie op te bouwen, en financiële onzekerheden het hoofd te bieden.

6.2 De grondslag van de tegemoetkoming

Een tegemoetkoming op basis van functionele invaliditeit

Overeenkomstig de regeling in Enschede adviseert de commissie om de hoogte van de uitkering afhankelijk te stellen van de mate van functionele invaliditeit die in verband staat met blijvend letsel. Functionele invaliditeit is een medische term. Het geeft het (functie)verlies aan van een deel of een orgaan van het lichaam, of een psychische stoornis of aandoening als gevolg van blijvend letsel. Het slachtoffer ondervindt hiervan belemmeringen in zijn functioneren. Hoe meer belemmeringen een slachtoffer ondervindt (of in de toekomst gaat ondervinden), hoe hoger de uitkering zal zijn. De hoogte van de uitkering is alleen afhankelijk van de mate van functionele invaliditeit van het slachtoffer.

De methode van vaststelling van functionele invaliditeit

De richtlijnen van de American Medical Association (de zogenaamde AMA-richtlijnen) vormen een in West-Europa en Noord-Amerika veel gebruikte en geaccepteerde methode voor bepaling van blijvende invaliditeit. Deze methode wordt ook naar tevredenheid gehanteerd in Enschede.

Brandwondenletsel is in de AMA-richtlijnen weliswaar beperkt uitgewerkt maar hiervoor kan een goede oplossing worden gevonden. De commissie adviseert apart afspraken te maken over de wijze waarop de AMA-richtlijnen worden gehanteerd voor brandwondenletsel. Voorafgaand aan de start van de regeling stelt een adviesgroep vast in welke klasse van de AMA-richtlijnen de verschillende soorten brandwondenletsel worden opgenomen. Daarbij houdt zij uitdrukkelijk rekening met de gevolgen van huidletsel en psychisch letsel. Deze adviesgroep bestaat uit deskundigen van verschillende disciplines en moet het vertrouwen hebben van alle partijen.

De hoogte van het basisbedrag

De hoogte van de uitkering is een percentage van een maximaal uit te keren bedrag, dat het basisbedrag genoemd wordt. De commissie adviseert het basisbedrag van de regeling Tegemoetkoming in schade in verband met functionele invaliditeit te stellen op €150.000. Dit betekent dat iemand met 50% functionele invaliditeit €75.000 ontvangt.

Verskil met Enschede

Bij de vaststelling van dit bedrag (in Enschede gaat het om €120.000), heeft de commissie sterk laten meewegen dat het om een groep jonge slachtoffers gaat die nog een heel leven voor de boeg hebben. Een groot deel heeft uitzonderlijk ernstige brandwonden opgelopen. Velen zijn voor het leven verminkt. Zij ondervinden hun leven lang lichamelijke, psychische en maatschappelijke problemen van hun handicap. De financiële consequenties hiervan werken ook een leven lang door. De slachtoffers zullen beperkt zijn in het verwerven van een eigen inkomen en komen ook op lange termijn nog voor allerlei kosten te staan. Zij hebben nog geen enkel recht kunnen opbouwen door arbeid. De eenmalige uitkering moet hun een financiële basis verschaffen met behulp waarvan zij desondanks kunnen werken aan een zelfstandige maatschappelijke en economische positie, en financiële onzekerheden het hoofd kunnen bieden.

6.3 Aanbevelingen voor de uitvoering

De commissie regelt niet zelf de uitvoering van de regeling Tegemoetkoming schade in verband met van functionele invaliditeit maar adviseert haar opdrachtgever hierover.

De commissie hecht er vooral aan dat de uitvoering van de regeling onafhankelijk en objectief gebeurt. Daarnaast moet de uitvoeringsorganisatie snel en flexibel zijn, en zorgvuldig te werk gaan. De organisatie moet bij voorkeur ook een bestuursorgaan zijn in de zin van de Algemene wet bestuursrecht, zodat het mogelijk is tegen haar besluiten bezwaar aan te tekenen en in beroep te gaan.

De commissie adviseert om de slachtoffers goed voor te lichten over het beheer van de uit te keren bedragen. Het beheer moet hen in staat stellen het bedrag optimaal in te zetten voor hun toekomst.

7 Regeling Tegemoetkoming in kosten

7.1 Doel van de regeling

Uit de inventarisatie is gebleken dat de slachtoffers en hun naasten in de komende jaren kosten van diverse aard zullen maken. De bestaande wet- en regelgeving (zoals de Wet Voorzieningen Gehandicapten, de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten, de Ziekenfondswet of de ten behoeve van de ramp opgestelde regelingen zoals de regelingen van de gemeente Edam-Volendam en de SSNV) voorziet in deze kosten, maar kan niet in alle kosten voorzien.

Om de effecten van een opeenstapeling van problemen te verzachten, stelt de commissie voor om slachtoffers en naasten financieel tegemoet te komen in kosten. Het gaat om kosten die niet op andere wijze kunnen worden vergoed, en het gaat uitdrukkelijk om een tegemoetkoming en niet om een vergoeding van alle kosten.

Aansluiting op bestaande regelingen

Tot nu toe konden bestaande regelingen redelijk goed voorzien in de gemaakte kosten. Dat kon met name doordat de gemeente Edam-Volendam en de SSNV snel na de ramp specifieke kostenregelingen voor de getroffensten van de ramp in het leven hebben geroepen. De regelingen van de commissie zullen in de tijd aansluiten op deze regelingen, zodat geen periode ontstaat waarin kosten niet voor tegemoetkoming in aanmerking komen.

Specifieke regeling voor Volendam

De commissie heeft een op Volendam toegespitste ontwerpregeling opgesteld. In dit hoofdstuk zijn de belangrijkste punten uit deze ontwerpregeling opgenomen.

7.2 Samenvatting van de regeling

SLACHTOFFERS EN NAASTEN

Kern van de regeling

De regeling zorgt voor een financiële tegemoetkoming in medische kosten en kosten te maken voor het dagelijks leven die voortvloeien uit lichamelijk of psychisch letsel. Het letsel moet door de ramp zijn veroorzaakt en de kosten moeten op medische indicatie zijn gemaakt. Slachtoffers en naasten komen voor de regeling in aanmerking.

De regeling is alleen voor die kosten bedoeld die niet via een andere regeling voor tegemoetkoming (in geld of in natura) in aanmerking zijn gekomen of kunnen komen.

Wie komen in aanmerking

De regeling is voor slachtoffers en hun naasten, inclusief naasten van overleden slachtoffers. Naasten zijn ouders, broers, zussen en echtgenoten of partners.

Voorwaarden

Het gaat om kosten die tussen 1 januari 2002 en 1 januari 2007 gemaakt worden of al zijn gemaakt. Voor de onderbouwing moeten aanvragers en slachtoffers/getroffenen met (psychisch) letsel medewerking geven door bewijsstukken te overhandigen, inlichtingen te verschaffen en zo nodig aanvullend onderzoek te ondergaan. In de meeste gevallen zal het bestaande medisch dossier van slachtoffers volstaan.

Hardheidsclausule

De kostenregeling kent een hardheidsclausule. Dat betekent dat de uitvoeringsorganisatie in bijzondere gevallen van de regeling kan afwijken als zou blijken dat sprake is van onbillijkheid die heel zwaar weegt.

Evaluatie

De commissie adviseert om de kostenregeling in 2006 te evalueren. Tijdig moet een besluit worden genomen over verlenging, stopzetting of wijziging van de regeling na 1 januari 2007.

SLACHTOFFERS

Kosten als gevolg van letsel van slachtoffers

Slachtoffers kunnen een tegemoetkoming in de volgende kosten krijgen:

Medische kosten

Het gaat om kosten van behandelingen door ingeschreven, erkende artsen en psychologen, psychiaters e.d. Het gaat ook om kosten van behandelingen in erkende zorginstellingen. Behandelingen in Nederland, België en Duitsland komen in aanmerking. De gebruikelijke, in de wet vastgelegde, toetsing is hierop van toepassing. Ook kosten van tandheelkundige behandeling komen in aanmerking.

Kosten voorzieningen

Dit betreft kosten van medische hulpmiddelen als prothesen en van de meest gangbare voorzieningen als woonvoorzieningen, vervoervoorzieningen, rolstoelen.

Overige kosten

- reiskosten die in verband staan met medische behandelingen (in Nederland, België en Duitsland),
- niet-medische bijkomende kosten van een opname als huur van een telefoon of televisie (via een dagvergoeding per opnamedag),
- kosten van huishoudelijke hulp en thuiszorg voor het eigen huishouden van het slachtoffer,
- kosten van professionele kinderopvang (als het slachtoffer verzorgend ouder is),
- premieverhoging voor een af te sluiten particuliere arbeidsongeschiktheidsverzekering,
- het eigen risico van de ziektekostenverzekering tot het wettelijk niveau,
- kosten van studievertraging.

Maximaal aan het slachtoffer uit te keren bedrag boven €100

Een slachtoffer kan over de periode 1 januari 2002 tot 1 januari 2007 in het totaal ten hoogste €20.000 ontvangen.

Daarbinnen gelden aparte maxima voor twee soorten kosten. Het totaal van de dagvergoedingen voor bijkomende kosten bij opname kent een maximum van €4.000 over de genoemde periode. Voor het totaal van kosten voor huishoudelijke hulp en thuiszorg geldt een maximum van €2.000.

Voor alle soorten kosten gelden nadere voorwaarden rondom te vergoeden bedragen en aantallen personen.

Voor de eerste €100, gerekend over de genoemde periode, wordt geen tegemoetkoming verstrekt.

NAASTEN

In aanmerking komende kosten van naasten

Naasten kunnen een tegemoetkoming in de volgende kosten krijgen:

Kosten voor psychosociale behandelingen

Het betreft behandelingen van door de ramp opgelopen psychisch letsel door erkende, ingeschreven medische beroepsbeoefenaren (psychiaters, psychologen e.d.). Tarieven worden vergoed volgens de Wet Tarieven Gezondheidszorg.

Overige kosten

Naasten komen in aanmerking voor reiskosten, kosten voor huishoudelijke hulp en professionele kinderopvang die het gevolg zijn van bezoeken aan het (overleden) slachtoffer in zorginstellingen of begeleiding van het (overleden) slachtoffer bij medisch onderzoek. Verblijfskosten in een hotel komen in aanmerking als de zorginstelling meer dan 100 kilometer van huis verwijderd is. Het gaat om behandelingen van slachtoffers in Nederland, België en Duitsland.

Maximaal aan de naaste uit te keren bedrag boven €100

Een naaste kan over de periode 1 januari 2001 tot 1 januari 2007 in het totaal ten hoogste €7.500 ontvangen.

Binnen het maximale bedrag van €7.500 geldt voor de kosten van huishoudelijke hulp of thuiszorg maximaal €2.000.

Als slachtoffers thuis wonen, krijgt óf het slachtoffer óf zijn ouders de tegemoetkoming in huishoudelijke hulp of thuiszorg, en niet beiden.

Voor alle soorten kosten gelden nadere voorwaarden rondom te vergoeden bedragen en aantallen personen.

Voor de eerste €100, gerekend over de genoemde periode, wordt geen tegemoetkoming verstrekt.

7.3 Aanbevelingen voor de uitvoering

De commissie regelt niet zelf de uitvoering van de kostenregeling maar adviseert haar opdrachtgever hierover.

De commissie hecht er vooral aan dat de uitvoering van de regeling onafhankelijk en objectief gebeurt. Daarnaast moet de uitvoeringsorganisatie snel en flexibel zijn, en zorgvuldig te werk gaan. De organisatie moet ook een bestuursorgaan zijn in de zin van de Algemene wet bestuursrecht, zodat het mogelijk is tegen haar besluiten bezwaar aan te tekenen en in beroep te gaan.

8 Werkwijze van de commissie

8.1 Werken in stilte

De werkwijze van de commissie (eerst inventariseren, problemen analyseren en vervolgens maatregelen op maat ontwerpen) bracht met zich mee dat pas in een laat stadium zicht ontstond op het totaalpakket van maatregelen. Zolang het totaalpakket niet duidelijk was, achtte de commissie het niet verstandig om iets naar buiten te brengen over de maatregelen waar zij aan dacht. Dit zou tot vragen leiden die de commissie tot teleurstelling van de slachtoffers nog niet kon beantwoorden. Daar komt bij dat de commissie alleen naar buiten wilde treden als zij zeker was van draagvlak voor haar voorstellen bij de opdrachtgever. Naar haar mening zouden getroffen en in een onmogelijke situatie komen te verkeren als de door de commissie gepresenteerde voorstellen niet zouden worden overgenomen of gefinancierd.

Met name voor de slachtoffers was het lastig dat de commissie in stilte werkte. Zij keken uiteraard uit naar de voorstellen van de commissie. De commissie was zich daar goed van bewust, maar was van mening dat het voor de slachtoffers nog vervelender zou zijn als zij op maatregelen gingen rekenen waar de commissie later op terug moest komen.

De commissie heeft hiermee de Stichting Slachtoffers Nieuwjaarsbrand Volendam (de SSVN) af en toe in een moeilijke positie gebracht omdat deze als schakel tussen de commissie en de Volendamse gemeenschap voortdurend vragen kreeg over de te verwachten resultaten. Zij kon hier geen duidelijk antwoord op geven. De commissie is de SSVN erkentelijk voor de bemiddelende rol die zij hierin gespeeld heeft.

De commissie heeft alleen bij de start van haar werkzaamheden contacten met de pers gehad. Omdat de commissie geen resultaten naar buiten kon brengen, heeft zij afgezien van een tussentijdse presentatie.

8.2 Overleg met de belangenvereniging

De SSVN heeft een zeer directe band met de Volendamse gemeenschap en vooral met de slachtoffers van de ramp. Zij staat in nauw contact met de Belangenvereniging Slachtoffers Nieuwjaarsbrand Volendam (BSNV). De SSVN vormde daardoor voor de commissie een belangrijke schakel tussen slachtoffers en commissie. Daarnaast heeft de commissie ook zelfstandig contacten gehad met de BSNV, met name om het draagvlak voor de voorstellen te peilen.

8.3 De uitvoering van de voorstellen: overdracht

De commissie heeft in de betreffende hoofdstukken aanbevelingen gedaan voor de wijze van uitvoering. Het is aan de opdrachtgever om de voorbereidingen voor de uitvoering ter hand te nemen. Het projectteam dat de commissie heeft ondersteund, zal de continuïteit van de voorbereidingen waarborgen en ertoe bijdragen dat de uitvoering zo snel mogelijk ter hand kan worden genomen. Ook in de uitvoering zullen de SSVN en BSNV betrokken zijn.